

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία Γ΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων,

Κεφ. 1: Οι Προσωκρατικοί,

**Ενότητα 1: Από τη μυθο-λογική στην ορθο-λογική εξήγηση
του κόσμου**

Τίτλος:

«Από τον μύθο στον λόγο»

Συγγραφή: ΚΟΣΜΑΣ ΤΟΥΛΟΥΜΗΣ

Εφαρμογή: ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Από τον μύθο στον λόγο

Εφαρμογή σεναρίου

Καλλιόπη Λαζαρίδου

Δημιουργία σεναρίου

Κοσμάς Τουλούμης

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

Τάξη

Γ΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 2/5/2014 έως 15/5/2014

Σχολική μονάδα

Γυμνάσιο Κάτω Ποροΐων

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων - Κεφάλαιο 1^ο: Οι Προσωκρατικοί. Ενότητα1η:

«Από τη μυθο-λογική στην ορθο-λογική εξήγηση του κόσμου»/

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά

I. Φιλολογικής Ζώνης

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα [Γυμνάσιο]

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση)

Νεοελληνική Γλώσσα

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Αγγλική Γλώσσα

Γαλλική Γλώσσα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Γερμανική Γλώσσα

Ιστορία της Τέχνης

Φιλοσοφία

Χρονική διάρκεια

4 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα με εξοπλισμό προβολής, εργαστήριο πληροφορικής

II. Εικονικός χώρος: Εκπαιδευτική πλατφόρμα Edmodo

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Απαιτείται η εξοικείωση του διδάσκοντος και των μαθητών/ μαθητριών με ανοιχτά διερευνητικά ψηφιακά περιβάλλοντα όπως η Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, αλλά και με τη χρήση ιστολογίων, καθώς και με λογισμικά συγγραφής και παρουσίασης και δημιουργίας ψηφιακών εννοιολογικών χαρτών (π.χ. [Text2MindMap](#)). Ο διδάσκων πρέπει να έχει εντυπώσει σε σύγχρονες παιδαγωγικές, σε σχέση με τη *Διδακτική των Μέσων* (βλ. Kron & Sofos 2007), όπως ο *Σχεδιασμός* (βλ. Cope & Kalantzis 2000). Θα ήταν καλό, επίσης, να υπάρξει συνεννόηση με τον διδάσκοντα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, ώστε οι μαθητές να έχουν προσεγγίσει το κειμενικό είδος του λήμματος σε λεξικό, αφού αυτό σχετίζεται με το τελικό τους έργο.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Το σενάριο στηρίζεται

Κοσμάς Τουλούμης: «Από τον μύθο στον λόγο», Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία, Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων, Γ΄ Γυμνασίου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

-

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο πραγματοποιείται μετά από την εξοικείωση των μαθητών με τη σκέψη των Προσωκρατικών σε προηγούμενη διδακτική ώρα και αποτελεί εμβάθυνση σε αυτήν και σύνδεσή της με τη σύγχρονη πραγματικότητα. Οι μαθητές κινούνται από τον μύθο στον λόγο με άξονα βασικές έννοιες της Προσωκρατικής φιλοσοφίας. Οι έννοιες αυτές συνδέονται με σύγχρονους επιστημονικούς όρους που συναντώνται στις φυσικές επιστήμες και οδηγούν στη λογική εξήγηση του κόσμου. Αξιοποιούνται, έτσι, οι έννοιες του φιλοσοφικού λεξιλογίου των Προσωκρατικών προς την κατεύθυνση της διάκρισης του μύθου από τον λόγο. Με τη χρήση ηλεκτρονικών λεξικών, του διαδικτύου, καθώς και ψηφιακών εννοιολογικών χαρτών, οι μαθητές δημιουργούν ένα μικρό φιλοσοφικό πολυτροπικό λεξικό με τον τίτλο «Από τον μύθο στον λόγο», το οποίο ορίζει τις έννοιες της προσωκρατικής φιλοσοφίας συγκριτικά ως προς τη μυθολογική και την ορθολογική τους διάσταση. Το μικρό αυτό λεξικό αναρτάται στο ιστολόγιο του μαθήματος όπου μπορεί να υπαχθεί στον ευρύτατο σχολιασμό των μαθητών, αλλά και άλλων χρηστών του διαδικτύου. Τελικός στόχος είναι να απαντηθεί από τους μαθητές ένα προς επίλυση πρόβλημα σχετικά με τη σημασία του λόγου σε σχέση με τον μύθο που τίθεται στο ιστολόγιο του μαθήματος.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η μετάβαση από τον μύθο στον λόγο έχει απασχολήσει ουσιαστικά τους μελετητές της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας (βλ., για παράδειγμα, Νέστλε 1990), ενώ έχει

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

οδηγήσει και σε ανάλογες διδακτικές προτάσεις για το Λύκειο (Τσέλικας, 2010). Η συνάντηση των μαθητών της Γ΄ Γυμνασίου με τη φιλοσοφία των Προσωκρατικών μπορεί να αποβεί πολύ σημαντική. Καθώς οι έννοιες της φιλοσοφίας αυτής αποτελούν την πρώτη συστηματική προσπάθεια για να ερμηνευθεί ο κόσμος με βάση τη λογική, τον «ορθό λόγο», και όχι τους μύθους, δίνεται η ευκαιρία οι μαθητές να εξασκηθούν συγκρίνοντας αντιπαραθετικά τη μυθολογική με την ορθολογική σκέψη και να αποπειραθούν να μεταφέρουν αυτήν την αντιπαράθεση στην πραγματική ζωή. Παρά το γεγονός πως σήμερα πιστεύουμε ότι αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο γύρω μας με βάση τη λογική, είναι πολλές φορές που διάφορες προκαταλήψεις και ιδεολογήματα, ακόμα και ιδεοληψίες που αγγίζουν τα όρια του μύθου, είναι παρούσες και διαμορφώνουν αυτές τις αντιλήψεις, δημιουργώντας έτσι μια σύγχρονη «μυθολογική» ερμηνεία του κόσμου. Αυτή η σύγχρονη διάσταση της Προσωκρατικής φιλοσοφίας καθίσταται ακόμα πιο σημαντική, αν αναλογιστούμε αυτό που επισημαίνεται και στο [Βιβλίο του Εκπαιδευτικού, σελ. 8](#) (Γλυκοφρύδη, Σακκελίου & Λεοντσίνη, 2012) για το μάθημα, ότι, δηλαδή, «το γνωστικό αντικείμενο της φιλοσοφίας είναι γενικότερα διαθεματικό και διεπιστημονικό αφού η φιλοσοφική σκέψη ασχολείται εξ αντικειμένου με όλους τους τομείς του επιστητού». Οι βασικές έννοιες, άλλωστε, με τις οποίες ασχολήθηκαν οι Προσωκρατικοί αποτελούν τη βάση των σύγχρονων φυσικών επιστημών (βλ. Βαμβακάς 2008, Βεΐκος 1998, Μπακαούκας 2003)

Παιδαγωγικά ακολουθείται η θεωρία του Σχεδίου “Design”, η οποία, σε συνδυασμό με τους *πολυγραμματισμούς*, αξιοποιεί τις ΤΠΕ στην κατεύθυνση της δημιουργίας μαθητών, παραγωγών της γνώσης που λειτουργούν με βάση τις ταυτότητές τους. (Cope & Kalantzis 2000, Kalantzis & Cope 2008, Kress & van Leeuwen 2001).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Αναμένεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να προβληματιστούν και να συζητήσουν σχετικά με την επικαιρότητα και τη σημασία της σκέψης των Προσωκρατικών για θέματα που αφορούν τις επιστήμες και την κοινωνία (ο παρών στόχος αποτελεί και στόχο του Βιβλίου του Εκπαιδευτικού για την ενότητα).
- Να μπορούν να διακρίνουν τη διαφορά ανάμεσα στη μυθολογική και την ορθολογική ερμηνεία του σύγχρονου κόσμου.
- Να γνωρίσουν και την ιστορική διάσταση σε σχέση με τη διαμόρφωση της επιστημονικής σκέψης στο πέρασμα του χρόνου.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Αναμένεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να προσεγγίσουν αρχαιοελληνικές έννοιες και λέξεις που σχετίζονται με την προσωκρατική φιλοσοφία και τους τρόπους που έχουν διασωθεί μέχρι τις ημέρες μας στο καθημερινό λεξιλόγιο.
- Να αντιληφθούν την προσπάθεια των Προσωκρατικών για λογική εξήγηση του κόσμου και τη διαφορά της από τις μυθολογικές ερμηνείες (στόχος Βιβλίου του Εκπαιδευτικού για την ενότητα).
- Να συνδέσουν ορισμένες έννοιες του προσωκρατικού στοχασμού με σύγχρονους επιστημονικούς όρους που είναι γνωστοί και από άλλα μαθήματα (στόχος Βιβλίου του Εκπαιδευτικού για την ενότητα).

Γραμματισμοί

Αναμένεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να μάθουν να προσεγγίζουν και να χρησιμοποιούν, με τη βοήθεια ηλεκτρονικών λεξικών, σύνθετες έννοιες που συναντώνται στη φιλοσοφία και στις επιστήμες.
- Να γίνουν απλοί ή κριτικοί «αναγνώστες» φιλοσοφικών και επιστημονικών κειμένων.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να χρησιμοποιούν διαθεματικά τη γνώση.
- Να αξιοποιούν κριτικά και δημιουργικά το διαδίκτυο ως πεδίο αναζήτησης πηγών για οποιοδήποτε θέμα.
- Να ασκηθούν στο να γίνουν παραγωγοί της γνώσης και όχι απλοί αναπαραγωγοί και καταναλωτές της.
- Να μάθουν να «μοιράζονται» το έργο τους και μάλιστα κάτω από τις συνθήκες που δημιουργούνται από την ανάπτυξη της κοινωνικής δικτύωσης στα Web 2.0 περιβάλλοντα.

Διδακτικές πρακτικές

Με τις διδακτικές πρακτικές του συγκεκριμένου σεναρίου, σε σχέση και με τους στόχους του, αναμένεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργατικής μάθησης, αφού εργάζονται σε ομάδες και οδηγούνται σε αποτελέσματα που προκύπτουν μέσα από αυτές.
- Να αυτενεργήσουν μέσα σε κοινωνικοπολιτισμικά πλαίσια, καθώς αποτελούν ενεργά μέλη ομάδων που επιτελούν συγκεκριμένο έργο.
- Να καλλιεργήσουν δεξιότητες ενσυναίσθησης, καθώς αναλαμβάνουν συγκεκριμένους ρόλους που καλούνται να διεκπεραιώσουν.
- Να ασκηθούν στην κριτική αξιοποίηση ψηφιακών περιβαλλόντων και πηγών.
- Να εκφράσουν την ταυτότητά τους και να διαμορφώσουν στάσεις μέσω της προσωπικής έρευνας για ζητήματα που απασχολούν τον σύγχρονο κόσμο και έχουν τόσο φιλοσοφική, όσο και επιστημονική βάση.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το 2ο παράλληλο κείμενο [«Πίσω στους Προσωκρατικούς»](#) του Καρλ Πόπερ που υπάρχει στο σχολικό βιβλίο (σελ. 20), σε συνδυασμό με τον πρόλογο της «Ελένης» του Ευριπίδη ([στίχοι 1-4 και 18-25](#)) αποτελούν την αφορμή για συζήτηση σχετικά με

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

το πώς ερμηνεύουμε τον κόσμο γύρω μας. Η προσπάθεια της ηρωίδας να ερμηνεύσει ένα φυσικό φαινόμενο χωρίς μεταφυσικές προεκτάσεις και να αποσαφηνίσει την καταγωγή της αμφισβητώντας το μύθο, αποτελούν μια πρώτη γέφυρα στο πέρασμα από τον μύθο στον λόγο.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Αξιοποιούνται οι στόχοι που προτείνονται για τη συγκεκριμένη ενότητα στο [Βιβλίο του Εκπαιδευτικού](#) (βλ. την ενότητα των *Στόχων* του παρόντος σεναρίου), αλλά και η προσέγγιση των κειμένων μέσω του τριπτύχου: «ερμηνευτική προσέγγιση και μελέτη των κειμένων – προβληματισμός και κριτική συζήτηση σχετικά με συγκεκριμένα θέματα – συμμετοχή σε σύνθετες εργασίες/ δραστηριότητες διαθεματικού χαρακτήρα» (Βιβλίο του εκπαιδευτικού, σελ.8).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Από τη στιγμή που επιλέγεται ο *Σχεδιασμός* (Core & Kalantzis 2000, Kalantzis & Core 2008, Kress & van Leeuwen 2001) ως παιδαγωγικό πλαίσιο σύνταξης και εφαρμογής του σεναρίου, η προστιθέμενη αξία της χρήσης των ΤΠΕ είναι ουσιαστική, καθώς οι μαθητές παράγουν το δικό τους ψηφιακό προϊόν, το οποίο «μοιράζονται» με τους συμμαθητές τους και την ευρύτερη κοινότητα μέσω ιστολογίου. Το διαδίκτυο δε χρησιμοποιείται απλά ως περιβάλλον μάθησης, αλλά ως εργαλείο ψηφιακής διερεύνησης, κριτικής χρήσης ψηφιακών πηγών και «παραγωγής» νέου ψηφιακού έργου

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων Γ' Γυμνασίου:

Κεφ. 1^ο: Οι Προσωκρατικοί. Ενότητα 1^η: [Από τη μυθο-λογική στην ορθο-λογική εξήγηση του κόσμου.](#)

[-Βιβλίο Εκπαιδευτικού](#)

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Neil, P. [Μύθοι απ' όλο τον κόσμο](#). Παγκόσμια εικονογραφημένη μυθολογία. Εικονογράφηση: Nilesh M. Απόδοση στα ελληνικά Τζιαντζή Μ. Αθήνα: Ερευνητές [πηγή: slideshare].

Πλατανιάς, Δ.: [Οι μυθολογίες του κόσμου](#). Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών - Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής. Αθήνα: 2004.

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Ιστοσελίδες

[Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) [Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας]:

-[Βασικό Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής](#)

-[Ηλεκτρονικά λεξικά](#)

-[Text2MindMap](#) [Ελεύθερο λογισμικό κατασκευής εννοιολογικών χαρτών]

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Η εφαρμογή του σεναρίου άρχισε αμέσως μετά την ολοκλήρωση της διδασκαλίας της ενότητας του σχολικού βιβλίου. Οι ομάδες δημιουργήθηκαν από τη διδάσκουσα, προκειμένου να διασφαλιστούν κάποιες συνθήκες για κάθε ομάδα. Οι δεκαεννέα μαθητές της τάξης χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες μεικτών ικανοτήτων.

Α' Φάση

1 ώρα σε αίθουσα με εξοπλισμό προβολής.

Με την ερώτηση «Πώς γνωρίζουμε, εξηγούμε και αναπαριστούμε τον κόσμο;» άρχισε μια συζήτηση τόσο για τα κοσμολογικά ζητήματα όσο και αυτά της γνωσιοθεωρίας, όπως τα έθεσαν οι προσωκρατικοί φιλόσοφοι. Αξιοποιήθηκε το παράθεμα [«Πίσω στους Προσωκρατικούς»](#) του Καρλ Πόπερ που υπάρχει στο σχολικό βιβλίο (σελ. 20) σε συνδυασμό με τον πρόλογο από την «Ελένη» του Ευριπίδη ([στίχοι 1-4 και 18-25](#)). Ξεκινώντας από την προσπάθεια της ηρώιδας του Ευριπίδη να ορίσει τον κόσμο γύρω της πέρα από τη μυθοπλασία, οι μαθητές

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

παρακινήθηκαν να ασχοληθούν με τον εξής προβληματισμό: *Πώς γνωρίζουμε, πώς εξηγούμε και πώς αναπαριστούμε τον κόσμο που υπάρχει γύρω μας; Οι Προσωκρατικοί φιλόσοφοι είναι οι πρώτοι που χρησιμοποίησαν τον ορθό λόγο, τη λογική δηλαδή για να απαντήσουν σε αυτά τα ερωτήματα; Πριν από αυτούς όλα τα εξηγούσαν οι μύθοι.; Ποια είναι η σημασία της λογικής εξήγησης του κόσμου σήμερα που κυριαρχούν οι επιστήμες; Τι θα συνέβαινε αν εξηγούσαμε επιστημονικά ζητήματα με βάση τη μυθολογία;*

Β' Φάση

2 ώρες στο εργαστήριο πληροφορικής.

Κάθε ομάδα ανέλαβε συγκεκριμένη αποστολή: οι [Περιβαλλοντολόγοι](#) ασχολήθηκαν με την έννοια «ύδωρ», οι [Κοσμολόγοι](#) με την έννοια «κόσμος», οι [Γεωλόγοι](#) με τη «γη» και οι [Φυσικοί](#) με τη «φωτιά». Τα Φύλλα Εργασίας ήταν αναρτημένα στην εκπαιδευτική πλατφόρμα Edmodo, στην οποία οι μαθητές γνωρίζουν πώς να αναζητούν και να ανεβάζουν υλικό. Κάθε ομάδα είχε πρόσβαση σε δύο υπολογιστές, για να διευκολυνθεί η εργασία τους και να εξοικονομηθεί χρόνος. Αποστολή όλων των ομάδων ήταν η δημιουργία ενός πολυτροπικού κειμένου που θα προσεγγίζει τις έννοιες με τις οποίες ασχολήθηκε, τόσο μυθολογικά όσο και με βάση τον ορθό λόγο. Ήχοι, εικόνες (π.χ. έργα τέχνης, φωτογραφίες, κ.α), βίντεο, συνέθεσαν αυτό το πολυτροπικό κείμενο, καθώς, επίσης, αποσπάσματα των προσωκρατικών, από το σχολικό βιβλίο και από άλλες πηγές. Έγιναν κάποιες απόπειρες για δημιουργία αρχείων παρουσίασης, αλλά επειδή δεν μπορούσαν να τα χειριστούν καλά, κατέληξαν στην επιλογή ενός εμπλουτισμένου αρχείου κειμένου.

Γ' Φάση

1 ώρα σε αίθουσα με εξοπλισμό προβολής.

Στο στάδιο αυτό οι μαθητές παρουσίασαν τις εργασίες τους, οι οποίες είναι αναρτημένες στην πλατφόρμα. Κάθε εργασία αξιολογήθηκε από το σύνολο των μαθητών με κριτήρια την επάρκεια των πληροφοριών, την πολυτροπικότητα της

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

έκφρασης, την επεξεργασία των δεδομένων αντί για *Αντιγραφή-Επικόλληση* και τη συμμετοχή όλων των μελών στη δημιουργία και την παρουσίαση. Ακολούθησε συζήτηση σχετικά με τα ερωτήματα που τέθηκαν στην πρώτη φάση, στην οποία διαπιστώθηκε πως οι μαθητές δυσκολεύονται να προσεγγίσουν επιστημονικές αντιλήψεις για τη δημιουργία του κόσμου, όταν αυτές διαφοροποιούνται από το χριστιανικό δόγμα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας 1ο : Οι Περιβαλλοντολόγοι

Αποστολή σας είναι να διερευνήσετε την έννοια «ύδωρ», για να την εντάξετε σε ένα λεξικό εννοιών με τίτλο «Από τον Μύθο στον Λόγο». Στο λεξικό αυτό όλες οι έννοιες μπορεί να ορίζονται με πολλούς τρόπους: λέξεις και προτάσεις, ήχους, εικόνες, βίντεο, έργα τέχνης κ.λ.π.

- Επισκεφθείτε την [Πύλη της Ελληνικής Γλώσσας](#) του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας. Αναζητήστε την έννοια που σας απασχολεί στα ηλεκτρονικά λεξικά της [νέας](#) και της [αρχαίας ελληνικής γλώσσας](#) που βρίσκονται εκεί. Αποθηκεύστε τους ορισμούς.
- Ποια στοιχεία των ορισμών που εντοπίσατε είναι αυτά που συνδέουν τη συγκεκριμένη έννοια με τη σημασία που της αποδίδουν οι Προσωκρατικοί; Για να αποδώσετε καλύτερα τη συγκεκριμένη σύνδεση, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και έναν εννοιολογικό χάρτη (προτείνεται η διεύθυνση [Text2MindMap](#)).
- Ποια στοιχεία των ορισμών που εντοπίσατε είναι αυτά που συνδέουν τη συγκεκριμένη έννοια με τις σύγχρονες επιστήμες; Χρησιμοποιήστε και την αντιστοίχιση εννοιών και επιστημών που κάνατε στην ολομέλεια της τάξης. Για να αποδώσετε καλύτερα τη συγκεκριμένη σύνδεση, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και έναν εννοιολογικό χάρτη (προτείνεται η διεύθυνση [Text2MindMap](#)).
- Αναζητήστε στο διαδίκτυο εικόνες, ήχους, βίντεο, έργα τέχνης που να συνδέουν την έννοια «ύδωρ» με τη λογική εξήγηση του κόσμου, όπως έκαναν οι Προσωκρατικοί και όπως προκύπτει από τις σύγχρονες επιστήμες.
- Συνδέστε με τον ίδιο τρόπο την παραπάνω έννοια με μυθολογικές ερμηνείες του κόσμου. Μπορείτε να ανατρέξετε και στις παρακάτω πηγές;
[Μύθοι απ' όλο τον κόσμο.](#) [Οι μυθολογίες του κόσμου.](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Δημιουργήστε μια ψηφιακή παρουσίαση για την έννοια που σας απασχολεί που να την ορίζει πρώτα σύμφωνα με τον μύθο και μετά σύμφωνα με τη λογική

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 2^ο: Οι Κοσμολόγοι

Αποστολή σας είναι να διερευνήσετε την έννοια «κόσμος», για να την εντάξετε σε ένα λεξικό εννοιών με τίτλο «Από τον Μύθο στον Λόγο». Στο λεξικό αυτό όλες οι έννοιες μπορεί να ορίζονται με πολλούς τρόπους: λέξεις και προτάσεις, ήχους, εικόνες, βίντεο, έργα τέχνης κ.λ.π.

- Επισκεφθείτε την [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας. Αναζητήστε την έννοια που σας απασχολεί στα ηλεκτρονικά λεξικά της [νέας](#) και της [αρχαίας ελληνικής γλώσσας](#) που βρίσκονται εκεί. Αποθηκεύστε τους ορισμούς.
- Ποια στοιχεία των ορισμών που εντοπίσατε είναι αυτά που συνδέουν τη συγκεκριμένη έννοια με τη σημασία που της αποδίδουν οι Προσωκρατικοί; Για να αποδώσετε καλύτερα τη συγκεκριμένη σύνδεση, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και έναν εννοιολογικό χάρτη (προτείνεται η διεύθυνση [Text2MindMap](#)).
- Ποια στοιχεία των ορισμών που εντοπίσατε είναι αυτά που συνδέουν τη συγκεκριμένη έννοια με τις σύγχρονες επιστήμες; Χρησιμοποιήστε και την αντιστοίχιση εννοιών και επιστημών που κάνατε στην ολομέλεια της τάξης. Για να αποδώσετε καλύτερα τη συγκεκριμένη σύνδεση, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και έναν εννοιολογικό χάρτη (προτείνεται η διεύθυνση [Text2MindMap](#)).
- Αναζητήστε στο διαδίκτυο εικόνες, ήχους, βίντεο, έργα τέχνης που να συνδέουν την έννοια «κόσμος» με τη λογική εξήγηση του κόσμου, όπως έκαναν οι Προσωκρατικοί και όπως προκύπτει από τις σύγχρονες επιστήμες.
- Συνδέστε με τον ίδιο τρόπο την παραπάνω έννοια με μυθολογικές ερμηνείες του κόσμου. Μπορείτε να ανατρέξετε και στις παρακάτω πηγές:
[Μύθοι απ' όλο τον κόσμο. Οι μυθολογίες του κόσμου.](#)
- Δημιουργήστε μια ψηφιακή παρουσίαση για την έννοια που σας απασχολεί που να την ορίζει πρώτα σύμφωνα με το μύθο και μετά σύμφωνα με τη λογική

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 3^ο: Οι Γεωλόγοι

Αποστολή σας είναι να διερευνήσετε την έννοια «γη», για να την εντάξετε σε ένα λεξικό εννοιών με τίτλο «Από τον Μύθο στον Λόγο». Στο λεξικό αυτό όλες οι έννοιες μπορεί να ορίζονται με πολλούς τρόπους: λέξεις και προτάσεις, ήχους, εικόνες, βίντεο, έργα τέχνης κ.λ.π.

- Επισκεφθείτε την [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας. Αναζητήστε τις έννοιες που σας απασχολούν στα ηλεκτρονικά λεξικά της [νέας](#) και της [αρχαίας ελληνικής γλώσσας](#) που βρίσκονται εκεί. Αποθηκεύστε τους ορισμούς.
- Ποια στοιχεία των ορισμών που εντοπίσατε είναι αυτά που συνδέουν τις συγκεκριμένες έννοιες με τη σημασία που τους αποδίδουν οι Προσωκρατικοί; Για να αποδώσετε καλύτερα τη συγκεκριμένη σύνδεση, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και έναν εννοιολογικό χάρτη (προτείνεται η διεύθυνση [Text2MindMap](#)).
- Ποια στοιχεία των ορισμών που εντοπίσατε είναι αυτά που συνδέουν τις συγκεκριμένες έννοιες με τις σύγχρονες επιστήμες; Χρησιμοποιήστε και την αντιστοίχιση εννοιών και επιστημών που κάνατε στην ολομέλεια της τάξης. Για να αποδώσετε καλύτερα τη συγκεκριμένη σύνδεση, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και έναν εννοιολογικό χάρτη (προτείνεται η διεύθυνση [Text2MindMap](#)).
- Αναζητήστε στο διαδίκτυο εικόνες, ήχους, βίντεο, έργα τέχνης που να συνδέουν την έννοια «γη» με τη λογική εξήγηση του κόσμου, όπως έκαναν οι Προσωκρατικοί και όπως προκύπτει από τις σύγχρονες επιστήμες.
- Συνδέστε με τον ίδιο τρόπο την παραπάνω έννοια με μυθολογικές ερμηνείες του κόσμου. Μπορείτε να ανατρέξετε και στις παρακάτω πηγές:
[Μύθοι απ' όλο τον κόσμο.](#) [Οι μυθολογίες του κόσμου.](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Δημιουργήστε μια ψηφιακή παρουσίαση για τις έννοιες που σας απασχολούν που να τις ορίζουν πρώτα σύμφωνα με το μύθο και μετά σύμφωνα με τη λογική

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 4^ο: Οι Φυσικοί

Αποστολή σας είναι να διερευνήσετε την έννοια «φωτιά», για να την εντάξετε σε ένα λεξικό εννοιών με τίτλο «Από τον Μύθο στον Λόγο». Στο λεξικό αυτό όλες οι έννοιες μπορεί να ορίζονται με πολλούς τρόπους: λέξεις και προτάσεις, ήχους, εικόνες, βίντεο, έργα τέχνης κ.λ.π.

- Επισκεφθείτε την [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας. Αναζητήστε την έννοια που σας απασχολεί στα ηλεκτρονικά λεξικά της [νέας](#) και της [αρχαίας ελληνικής γλώσσας](#) που βρίσκονται εκεί. Αποθηκεύστε τους ορισμούς.
- Ποια στοιχεία των ορισμών που εντοπίσατε είναι αυτά που συνδέουν τη συγκεκριμένη έννοια με τη σημασία που της αποδίδουν οι Προσωκρατικοί; Για να αποδώσετε καλύτερα τη συγκεκριμένη σύνδεση, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και έναν εννοιολογικό χάρτη (προτείνεται η διεύθυνση [Text2MindMap](#)).
- Ποια στοιχεία των ορισμών που εντοπίσατε είναι αυτά που συνδέουν τη συγκεκριμένη έννοια με τις σύγχρονες επιστήμες; Χρησιμοποιήστε και την αντιστοίχιση εννοιών και επιστημών που κάνατε στην ολομέλεια της τάξης. Για να αποδώσετε καλύτερα τη συγκεκριμένη σύνδεση, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και έναν εννοιολογικό χάρτη (προτείνεται η διεύθυνση [Text2MindMap](#)).
- Αναζητήστε στο διαδίκτυο εικόνες, ήχους, βίντεο, έργα τέχνης που να συνδέουν την έννοια «φωτιά» με τη λογική εξήγηση του κόσμου, όπως έκαναν οι Προσωκρατικοί και όπως προκύπτει από τις σύγχρονες επιστήμες.
- Συνδέστε με τον ίδιο τρόπο την παραπάνω έννοια με μυθολογικές ερμηνείες του κόσμου. Μπορείτε να ανατρέξετε και στις παρακάτω πηγές:
[Μύθοι απ' όλο τον κόσμο. Οι μυθολογίες του κόσμου.](#)
- Δημιουργήστε μια ψηφιακή παρουσίαση για την έννοια που σας απασχολεί που να την ορίζει πρώτα σύμφωνα με το μύθο και μετά σύμφωνα με τη λογική

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Στην περίπτωση που η τάξη δεν είναι εξοικειωμένη και - για αυτόν ή για οποιονδήποτε άλλο λόγο - δεν μπορεί να κινηθεί στο πλαίσιο του Σχεδιασμού θα μπορούσε το σενάριο να προσαρμοστεί κατάλληλα, ώστε να αξιοποιήσει το υπάρχον λογισμικό [«Αρχαίοι Έλληνες Φιλόσοφοι»](#), το οποίο συνοδεύει το σχολικό βιβλίο.. Θα μπορούσε, πιο συγκεκριμένα, να αξιοποιηθεί η ενότητα των Δραστηριοτήτων [«Μύθος και λόγος στη λαϊκή παράδοση»](#), ώστε οι εργασίες των ομάδων των μαθητών να μην προκύψουν από την ελεύθερη αναζήτηση στο διαδίκτυο, αλλά σύμφωνα με τις οδηγίες της συγκεκριμένης δραστηριότητας του λογισμικού. Το ίδιο λογισμικό θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί, επίσης, για την εξοικείωση των μαθητών με τη σκέψη των Προσωκρατικών φιλοσόφων στην αρχή ή πριν από την εφαρμογή του σεναρίου

Μια δεύτερη εκδοχή του ίδιου σεναρίου μπορεί να ρίχνει περισσότερο βάρος σε αυτές καθαυτές τις προς μελέτη λέξεις που σχετίζονται με την Προσωκρατική φιλοσοφία. Η διερεύνηση της ετυμολογίας των λέξεων και οι όροι που τις αποδίδουν στα Αγγλικά, Γαλλικά και Γερμανικά μπορεί να οδηγήσουν στην ανακάλυψη της ευρύτατης χρήσης λέξεων που προέρχονται από τα αρχαία ελληνικά στη διεθνή επιστημονική ορολογία.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η εφαρμογή του σεναρίου καθορίστηκε από δύο βασικούς παράγοντες: ο πρώτος σχετίζεται με τη χρονική συγκυρία, καθώς υλοποιήθηκε τις δύο τελευταίες εβδομάδες της σχολικής χρονιάς, με ορατό τον κίνδυνο απώλειας διδακτικών ωρών. Για τον λόγο αυτό, επιλέχθηκαν μόνο οι βασικές δραστηριότητες του σεναρίου, περιορίζοντας τη διάρκεια αλλά και το διαθεματικό του χαρακτήρα. Από την άλλη πρόκειται για ένα χρονικό διάστημα κατά το οποίο οι μαθητές, κουρασμένοι από τη χρονιά που τελειώνει και εν' όψει των εξετάσεων που θα ακολουθήσουν, θεωρούν ως «κεκτημένο δικαίωμα» να χαλαρώσουν.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Αρχικά, λοιπόν, υπήρξε μια δυσφορία, που εντάθηκε από το γεγονός πως η φιλοσοφία ως αντικείμενο μελέτης είναι σαφέστατα πιο δύσκολη από την ερμηνευτική προσέγγιση ενός λογοτεχνικού κειμένου, όπως είχαν συνηθίσει όλο το προηγούμενο διάστημα. Το πρόβλημα, ευτυχώς, αμβλύθηκε ήδη από την 1η ώρα, καθώς η ανάθεση συγκεκριμένης αποστολής τους κέντρισε το ενδιαφέρον. Μέχρι την τελική δραστηριότητα είχαν βρει ενδιαφέρον και στις εργασίες τους, γεγονός που αποτυπώθηκε και στην τελική φάση της δραστηριότητας με ενθουσιώδη λόγια από ορισμένους για τα όσα έμαθαν. Μια ακόμη παράμετρος, συναφής με τη συγκυρία, αφορά το γεγονός της συμμετοχής του σχολείου σε αθλητικούς αγώνες, γεγονός που δεν επέτρεψε σε όλους τους μαθητές να είναι παρόντες σε όλη τη διάρκεια της εφαρμογής. Επιδιώχθηκε, ωστόσο, η τρίτη και τελευταία φάση να γίνει σε μέρα που θα μπορούσαν όλοι να λάβουν μέρος στη συζήτηση, ώστε να αποκομίσουν όσο το δυνατόν περισσότερα.

Ο δεύτερος παράγοντας που καθόρισε την εξέλιξη των εργασιών είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της τάξης. Μολονότι η πλειοψηφία του τμήματος είναι μαθητές με καλές επιδόσεις, η επεξεργασία της ενότητας του σχολικού βιβλίου τους δυσκόλεψε αρκετά. Για τον λόγο αυτό αποφασίστηκαν κάποιες τροποποιήσεις στο αρχικό σενάριο από όπου αντλήθηκε το σύνολο της δραστηριότητας, στο πνεύμα, βέβαια, των ίδιων θεωρητικών αρχών και της επιδίωξης των ίδιων στόχων. Οι τροποποιήσεις αφορούν την αφόρμηση της διδακτικής παρέμβασης με αξιοποίηση ενός διδαγμένου κειμένου και στη συνέχεια τη διαφοροποίηση στα καθήκοντα των ομάδων.

Η συζήτηση με αφετηρία ένα διδαγμένο λογοτεχνικό κείμενο κρίνεται απαραίτητη, καθώς οι μαθητές είναι εξοικειωμένοι κυρίως με την ερμηνεία λογοτεχνικών κειμένων. Από την άλλη έννοιες του αρχικού σεναρίου που κρίθηκαν δύσκολες για το επίπεδο των συγκεκριμένων μαθητών αφαιρέθηκαν, ενώ αντίστοιχα προστέθηκε η έννοια της «φωτιάς» ως ιδιαίτερα οικεία. Όπως διαπιστώθηκε στην πορεία, το «νερό» και η «φωτιά» προσεγγίστηκαν με μεγαλύτερη ευκολία, ενώ ο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

«κόσμος» και η «γη» δυσκόλεψαν τους μαθητές, κυρίως ως προς τη δημιουργία τους. Επίσης, δόθηκαν δύο επιπλέον πηγές, που δεν προβλέπονταν από το αρχικό σενάριο, προκειμένου να διευκολυνθούν οι μαθητές και να ξεφύγουν από την εύκολη λύση που προσφέρει η Βικιπαίδεια. Παρά την απλοποίηση όμως δεν έλειψαν κρούσματα φαινομένων *Αντιγραφής-Επικόλλησης*, χωρίς να έχει γίνει κάποια επεξεργασία του περιεχομένου. Το φαινόμενο αυτό αποτέλεσε βασικό σημείο συζήτησης στο τέλος.

Ένα ακόμη χαρακτηριστικό της τάξης που επηρέασε την πορεία των εργασιών ήταν η μικρή εξοικείωση των μαθητών με την ομαδική εργασία, γεγονός που οδήγησε σε αρκετές διαφωνίες και συγκρούσεις, με αποτέλεσμα μία ομάδα να καταθέσει εργασία, στην οποία κάθε μέλος έγραψε το δικό του κομμάτι ανεξάρτητα από τους άλλους και στο τέλος τα ένωσαν σε κοινό αρχείο. Μετά τη συζήτηση και τα σχόλια των άλλων συμμαθητών τους έκαναν κάποιες τροποποιήσεις στο αρχικό κείμενο.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βαμβακάς, Κ. Ι. 2008. *10 «επίκαιροι» διάλογοι με τους Προσωκρατικούς. Μια σύγχρονη διερεύνηση της επιστημονικής όσο και της φιλοσοφικής σκέψης τους.* Αθήνα: Σαββάλας.

Βέικος, Θ. 1998. *Οι Προσωκρατικοί.* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Cope, B. & M. Kalantzis (eds). 2000. *Multiliteracies. Literacy Learning and the Design of Social Futures.* London: Routledge.

Kalantzis, M. & B. Cope. 2008. *Νέα Μάθηση. Μετασχηματιστικοί Σχεδιασμοί για την Παιδαγωγική και την Αξιολόγηση.*

<http://neamathisi.com/learning-by-design/>

[03/08/2013]

Kress, G. & T. van Leeuwen. 2001. *Multimodal Discourse. The Modes and Media of Contemporary Communication.* London: Arnold.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Κρον, F. W. & Α. Σοφός. 2007. *Διδακτική των Μέσων: Νέα Μέσα στο πλαίσιο Διδακτικών και Μαθησιακών Διαδικασιών*. Μτφρ. Ε. Νούσια & Ε. Γεμενετζή. Αθήνα: Gutenberg.

Μπακαούκας, Μ. 2003. «Η σημασία της Προσωκρατικής Φιλοσοφίας για μας σήμερα». Εμπλουτισμένο απόσπασμα από το βιβλίο του *Οι Προσωκρατικοί Φιλόσοφοι. Συνοπτική Κριτική Ιστορία της Προσωκρατικής Φιλοσοφίας*. 2002. Αθήνα: Εκδόσεις Ηλίας Ι. Μπαρτζουλιάνος.

<http://www.mikrosapoplous.gr/articles/bakaoukas.htm>

[03/08/2013]

Νέστλε, Β. 1990. *Από τον μύθο στον λόγο Ι: Η εξέλιξη της ελληνικής σκέψης από τον Όμηρο ως τη σοφιστική και τον Σωκράτη*. Αθήνα: Γνώση.

Τσέλικας, Σ. 2010. «Μύθος και λόγος στον Πλάτωνα». Στο *Ενδογλωσσική μετάφραση*, επιμ. Δ. Ν. Μαρωνίτης. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

<http://www.greek->

[language.gr/greekLang/ancient_greek/education/translation/support_practice/page_00](http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/education/translation/support_practice/page_00)

[3.html](http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/education/translation/support_practice/page_003.html)

[03/08/2013].